

Brána před restaurováním

Hlavní brána do vyšebrodského kláštera po restaurování fasády

Rožmberská brána

Cisterciácké opatství Vyšší Brod (okres Český Krumlov)

technika: nástěnná malba fresco-secco, kamenosochařské prvky, truhlářské a kovářské práce

kamenné erby – konec 14. století, nástěnné malby a portál 1591–1592, vrata po 1625

restaurování: Tomáš Skořepa a kol. (nástěnné malby), Jan Korecký (kamenný portál, erby a ostění oken), Václav Veřtát a kol. (vrata), 2014–2015

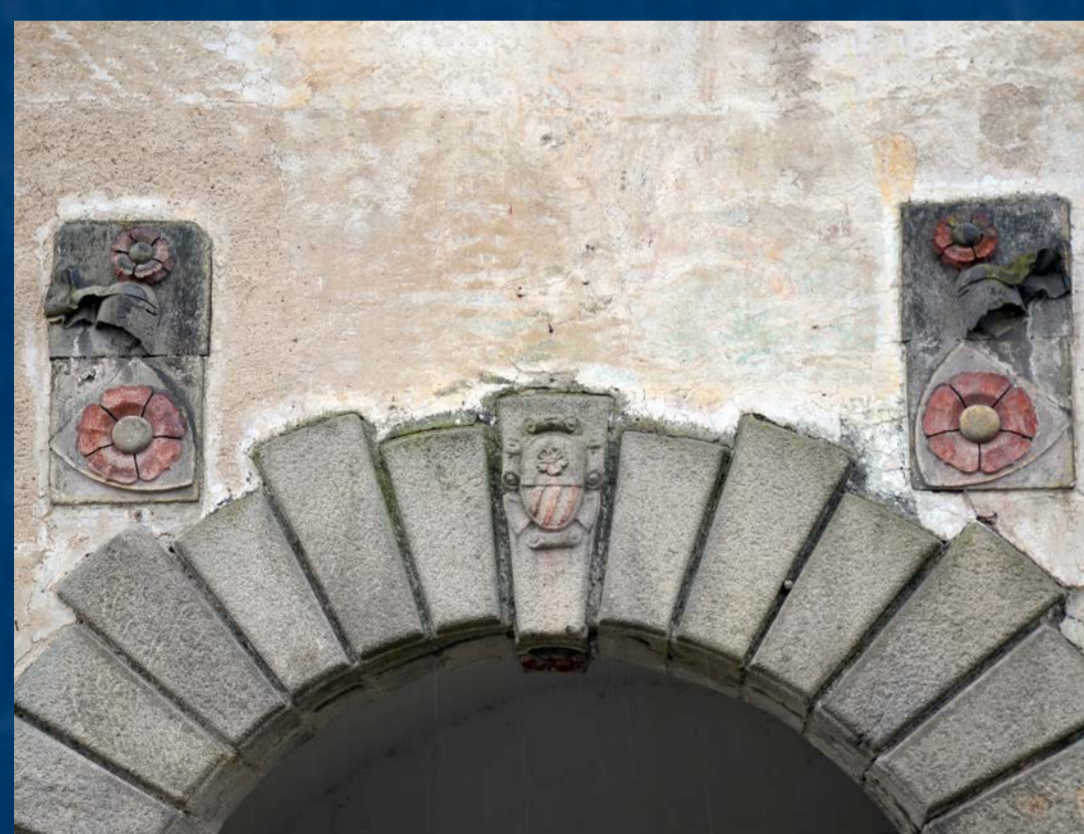
Ve 14. století byla na severní straně klášterního areálu zbudována hlavní, tzv. Rožmberská brána. Z věžového stavení se dochovaly středověké stavební konstrukce – lomený portál na vnitřní straně, kamenné sedile a dva rožmberské erby s helmy na vnějším průčelí. Brána prošla zásadní přestavbou krátce po nástupu opata Michala Fabritia (1591–1607), v době vlády Viléma z Rožmberka (†1592) a jeho čtvrté ženy Polyxeny z Pernštejna (provdaná roku 1587), za jejichž finančního přispění vznikly ostatní části výzdoby. Tehdy byl vytesán bosovaný půlkruhový portál, zdobený polepšeným rožmberským erbem ve vrcholovém klenáku, obě průčelí zároveň pokryly nástěnné malby. Po stranách vjezdu byli namalováni dva strážci, nad portálem severního průčelí se objevil motiv Rožmberského jezdce obklopený po stranách erby zmíněného vladařského páru – polepšeným rožmberským erbem a zubří hlavou per-

štejnského znaku. Hlavním prvkem obrazové kompozice je malba korunované Panny Marie s Ježíškem, stojící na půlměsíci a obklopená září (tzv. Assumpta = Nanebevzatá). Bohorodičku, jako patronku cisterciáků, doprovázejí dva řádoví světci – sv. Bernard a sv. Benedikt.

Před rokem 2014 byly fasády hlavní brány poškozené a z větší části kryté šedozeleným nátěrem, středověké kamenné erby zůstaly téměř bez barevnosti, ostění renesančního okna bylo v 19. století přitesáno pro osazení oken do líce fasády, bosovaný renesanční portál vykazoval v místě upevnění kovových závěsů viditelné poškození, některé kameny ostění byly vychýleny, vstupní dvoukřídlá vrata zůstávala neznámá.

Kamenosochařské prvky fasády byly očištěny, zpevněny a drobná poškození doplněna. Po sejmutí souvrství mladších jednobarevných nátěrů se podařilo odhalit renesanční nástěnnou výzdobu, která byla zachována především v podobě barevné a ryté podkresby. Na základě zřetelných zbytků barevnosti se v rozsahu zachované podkresby přistoupilo k rekonstrukci barevné vrstvy. Během ní se podařilo v klášterním areálu dohledat renesanční vrata s původním kováním a malovanou výzdobou. Při restaurování se podařilo zjistit, že použité dřevo pocházelo ze smrků pokácených po roce 1625. Datování napovídá, že původní výplně z konce 16. století byly zničeny během třicetileté války, a proto musely být vyrobeny o něco mladší.

Návštěvník kláštera si tak – podobně jako na konci 16. století – může znovu připomenout duchovní kořeny cisterciáckého řádu i velkolepý zakladatelský čin a trvalou podporu kláštera od příslušníků nejmocnějšího jihočeského rodu středověku a raného novověku. Rekonstrukce Rožmberské brány byla nominována do soutěže Patrimonium pro futuro vyhlášené Národním památkovým ústavem.

Středověké erby a bosovaný renesanční portál před restaurováním

Detail odkrytých zbytků barevnosti

Odhalená rytá podkresba rožmberského jezdce

Malba rožmberského jezdce po restaurování

Poškozené křídlo vrat v roce 1975

Vrata po komplexním restaurování